

PILAR III - 2014

Offentliggjøring av finansiell informasjon
Etter kapitalkravforskriften

• STIREMØTE I SAMEIET
KL. 20⁰⁰

onsdag

JONATHAN : SKOLE
MARIA : SYK
HAMMA : HEMME
MED MARIA
PAPPA : JOBB

KL. 20 : FORELDREMØTE

fredag

JONATHAN : S
MARIA : S
HAMMA
THOMAS

söndag

FRÖ

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	3
1.1 OM SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS.....	3
2. VIKTIGE UTVIKLINGSTREKK	4
3. KAPITALDEKNING	5
3.1 KAPITALDEKNINGSREGELVERKET	5
3.2 PILAR 1- MINIMUMSKRAV TIL ANSVARLIG KAPITAL	5
3.3 PILAR 2 – VURDERING AV SAMLET KAPITALBEHOV OG INDIVIDUELL TILSYNSMESSIG OPPFØLGING	6
3.4 PILAR 3 - OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON	7
3.5 ENDRINGER I RAMMEBETINGELSER	7
4. RISIKO- OG KAPITALSTYRING I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS	8
4.1 FORMÅL	8
4.2 KONTROLL- OG STYRINGSSTRUKTUR – ROLLER OG ANSVAR	8
4.3 ELEMENTER I RISIKO- OG KAPITALSTYRINGEN	9
5. INFORMASJON OM RISIKOGRUPPENE	13
5.1 KREDITTRISIKO	13
5.2 MARKEDSRISIKO.....	23
5.3 OPERASJONELL RISIKO	25
5.4 LIKVIDITETSRISIKO.....	26
5.5 EIERRISIKO	29
6. REGULATORISK KAPITALDEKNING (PILAR 1)	32
6.1 ANSVARLIG KAPITAL OG KJERNEKAPITAL	32
6.2 KAPITALKRAV.....	33
6.3 SOLIDITETSMÅL.....	33
6.4 BEREGNINGSMETODE FOR KAPITALDEKNING.....	34
6.5 LEVERAGE RATIO (LR) – UVEKTET KJERNEKAPITALANDEL.....	35
7. ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2)	35
7.1 BEREGNING AV KAPITALBEHOV	35
7.2 SAMMENLIGNING AV REGULATORISK OG ØKONOMISK KAPITALBEHOV.	36

1. INNLEDNING

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 Østfold Akershus bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringsystemer og prosesser i tråd med ledende praksis i Norge. Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og skal samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Konsernets informasjonsstrategi vektlegger en dialog med ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus. Informasjonen skal være korrekt, relevant og tidsriktig om konsernets utvikling og resultater, og skal sørge for at konsernets ulike interessegrupper kan holde seg løpende orientert og skape tillit overfor investormarkedet.

Formålet med dette dokumentet er å presentere finansiell informasjon som kan bidra til at markedsaktører er bedre i stand til å vurdere:

- Bankens risikonivå
- Styring og kontroll med de ulike risikoene
- Kapitalsituasjonen

Vurdering av økonomisk risiko/kapitalbehov er beheftet med usikkerhet. Estimatene på økonomisk risiko/kapitalbehov som er presentert i dette dokumentet er basert på et sett av forutsetninger og beregnet etter kvantitative modeller og/eller kvalitative vurderinger. Bankens ulike risikogrupper er nærmere definert i kapittel 5. Gjennomgangen av bankens ulike risikoer er ikke uttømmende, og enkelte risikoer er ikke tallfestet. Det oppfordres til å foreta en selvstendig vurdering basert på den informasjon som er presentert i dokumentet samt annen offentlig tilgjengelig økonomisk informasjon. Informasjonen må også vurderes i lys av svakheter og usikkerhet som er knyttet til metodikk og tilnærning i denne type analyser og beregninger.

Som hovedregel oppdateres dokumentet årlig, men dersom det skjer vesentlige endringer med betydning for vurderingen av konsernets finansielle stilling vil dokumentet oppdateres med ny informasjon. Periodisk informasjon om kapitaldekning og minimumskrav til ansvarlig kapital er tilgjengelig i konsernets kvartalsrapporter.

Det henvises også for øvrig til SpareBank 1 Østfold Akershus hjemmeside [www2.SpareBank 1.no/ostfold-akershus](http://www2.SpareBank1.no/ostfold-akershus)

1.1 Om SpareBank 1 Østfold Akershus

Historikk

Banken har en lang og tradisjonsrik historie, med flere lokale konsolideringer. Fredrikshald Sparebank ble etablert i 1835, og skiftet navn til Halden Sparebank i 1971. Rygge Sparebank etablert 1857, Vaaler Sparebank etablert 1896, Soon Sparebank 1918, ble fusjonert i 1971 til Rygge-Vaaler Sparebank. 1. november 2011 fusjonerte Halden Sparebank og Rygge-Vaaler Sparebank til SpareBank 1 Østfold Akershus.

I SpareBank 1 Østfold Akershus jobber vi for kunden og kundens økonomi hver dag. Sammen skaper vi verdier, for kunden, næringslivet og samfunnet i Østfold og Akershus syd.

Forretningsområder

SpareBank 1 Østfold Akershus tilbyr gode løsninger innen Finansiering, Betalingsformidling, Sparing, Forsikring og Eiendomsmegling. Vårt mål er å spille kunden god, noe vi gjør gjennom å være tett på kundens hverdag og behov, og å sikre at alle jobber sammen til det beste for kunden.

Markedsområde

SpareBank 1 Østfold Akershus geografiske markedsområde omfatter Østfold og søndre del av Akershus. Konsernet har totalt 10 kontorer plassert i Halden, Sarpsborg, Fredrikstad, Askim, Rygge (2 stk), Moss, Son, Vestby og Drøbak. I tillegg tilbyr vi rådgivning over telefonen frem til klokken 20, mandag til torsdag, og vårt kundesenter er åpent mellom kl. 07 og 24 hver dag, 365 dager i året.

Ressursforvaltning

Innenfor de satsningsområder som er beskrevet i forretningsideen, skal ressursene anvendes på den måten som gir best avkastning på anvendt kapital, til beste for eierne av egenkapitalbevis, kundene, ansatte og distriktet.

2. VIKTIGE UTVIKLINGSTREKK

Finansielle nøkkeltall konsernet for 2014

- Resultat før skatt: 262,7 mill kr (222,0 mill kr)
- Resultat etter skatt: 219,9 mill kr (171,6 mill kr)
- Ren kjernekapitaldekning: 15,62 % (13,56 %)
- Resultat pr egenkapitalbevis: kr 21,80 (kr 17,01)
- Utlånsvekst inkludert overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS: 0,9 % (7,1 %)
- Innskuddsvekst: 6,50 % (2,80 %)
- Innskuddsdekning: 81,2 % (77,1 %)

Likviditetsrisikoen til banken er redusert gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Banken har en fornuftig forfallsprofil.

Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde, og innskuddsdekningen målt som innskudd i prosent av brutto utlån i konsernet viser en økning fra 77,1 % til 81,2 % ved utgangen av 2014.

Et viktig instrument for langsiktig innlåning er overførsel av lån til Sparbank1 Boligkreditt. Banken har per 31.12.2014 overført lån til en verdi av 6 698 mill kr til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Kredittrisiko anses å være det vesentligste risikoområdet i konsernets virksomhet, og er under kontinuerlig overvåking. Det er styrets policy at konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus skal ha en moderat kredittrisiko-profil. Overvåkingen av risikoen i porteføljen skjer bl.a. ved hjelp av bankens risiko-klassifiseringssystem hvor hver enkelt kunde, på bakgrunn av objektive kriterier, klassifiseres etter misligholdssannsynlighet og tapsgrad gitt mislighold (sikkerhet). Scorekortene er utarbeidet av Kompetansesenter for Kredittmodeller (KFK) som er eid av SpareBank 1 -alliansen. Den samme klassifisering danner grunnlag for støtte i den enkelte kredittbeslutning. I tillegg har banken i løpet av de siste årene gjennomført en betydelig oppgradering av kredittpolicy og -rutiner, som gir detaljerte retningslinjer for hvordan kredittvirksomheten i banken skal utøves.

Konsernets risikoprofil vurderes som moderat til lav. Soliditeten er god og konsernet står godt rustet til å møte nye utfordringer samt å innfri bankens langsiktige mål og strategier.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1- alliansen er et bank- og produktsamarbeid. Alliansen er samlet sett en av de største tilbyderne av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund.

SpareBank 1-alliansen består av totalt 15 selvstendige banker samt SpareBank 1 Gruppen AS med datterselskaper.

Et overordnet mål for SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1-alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå. For å oppnå felles mål har bankene i alliansen etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen i alliansen er i hovedsak rettet mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter og forbund tilknyttet LO.

3. KAPITALDEKNING

3.1 Kapitaldekningsregelverket

EU's direktiv for kapitaldekning ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Regelverket bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger hvor målet er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Mer risikosensitivt kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

Regelverket skal sørge for at det blir større samsvar mellom hvordan myndighetene setter krav til kapitaldekning i finansinstitusjonene og den metodikken institusjonene selv benytter for å beregne sitt kapitalbehov.

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

3.2 Pilar 1- Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omhandler minstekravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko, operasjonell risiko og markedsrisiko hvor minstekravet til kapitaldekning er fastsatt til 8 %. Kapitaldekningen fastsettes som forholdet mellom bankens samlede ansvarlig kapital og risikovektede eiendeler.

$\frac{\text{Kjernekapital + tilleggskapital}}{\text{Kredittrisiko + Markedsrisiko + Operasjonell risiko}} > 8$

Nytt regelverk innført i 2014 innfører i tillegg følgende buffere ut over 8 % for standardbanker:

- Motsyklisk buffer (innføres fom 01.07.2015) 1,0 %
- Bevaringsbuffer 2,5 %
- Systembuffer 3,0 %

Se for øvrig kommentarer til endringer i regelverket som fremgår under pkt. 3.5.

Kapitaldekningsregelverket inneholder ulike metoder som bankene kan velge for å beregne kapitalkravet. De ulike metodene er vist i figuren nedenfor.:

Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Standard metoden	Standard metoden	Basis metoden
Grunnleggende IRM-metode 1)	Interne målemetoder 1)	Sjablongmetoden
Avansert IRB-metode 1)		AMA-metoden 1)

SpareBank 1 Østfold Akershus beregner kapitalkravet etter standard metoden for kredittrisiko og markedsrisiko. Operasjonell risiko beregnes etter basis metoden.

1) Metodene krever godkjenning fra Finanstilsynet

3.3 Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 stiller krav til bankenes kapitalvurderingsprosess (ICAAP) hvis formål er å sikre en strukturert og dokumentert prosess for vurdering av konsernets risikoprofil i den hensikt å skape sikkerhet for at konsernet har tilstrekkelig kapital til å dekke risikoen forbundet med virksomheten. I tillegg skal bankene ha en strategi for å opprettholde et tilstrekkelig kapitalnivå.

Bankens prosess omfatter morbanken, datterselskaper og eierposter i tilknyttede selskaper/felleskontrollerte virksomheter. Prosessen gjennomføres årlig basert på en vurdering av eksponering, kvaliteten i styring og kontroll og hvor risikoen kvantifiseres gjennom beregning av risikojustert kapital. Det benyttes så vel kvantitative metoder som kvalitative vurderinger ved fastsettelse av kapitalbehovet.

Finanstilsynet skal overvåke og evaluere bankenes interne vurdering av kapitalbehovet og tilhørende strategi, samt evnen til å overvåke og sikre overholdelse av myndighetenes kapitalkrav. Finanstilsynet har myndighet til å sette i verk passende tiltak om de ikke er tilfreds med resultatene av prosessen.

3.4 Pilar 3 - Offentliggjøring av informasjon

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering, samt styring og kontroll. Kravene til offentliggjøring blir spesielt viktig for de institusjonene som kan benytte egne systemer og metoder for å beregne kapitalkravet.

Informasjonskravene innebærer at alle institusjoner skal publisere informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikostyringen er bygd opp og organisert. Videre er det gitt detaljerte krav til offentliggjøring av kapitalnivå og struktur samt risikoeksponeringer, der sistnevnte avhenger av hvilke beregningsmetoder som benyttes i pilar 1.

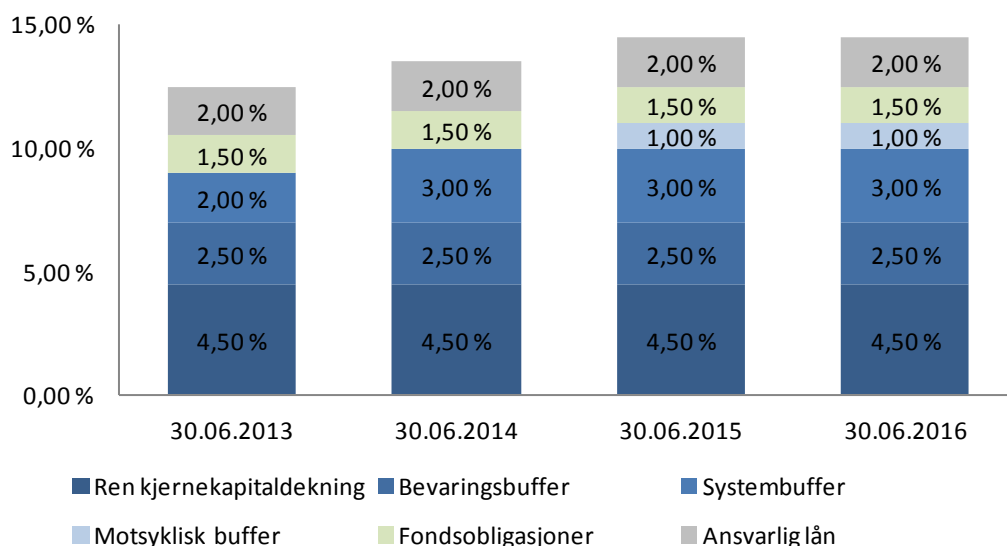
3.5 Endringer i rammebetingelser

CRR/CRD IV-regelverket

EUs nye kapitalkravs regelverk for banker og verdipapirforetak, det såkalte CRR/CRD IV-regelverket, trådte i kraft i EU 1. januar 2014. Dette regelverket er EØS-relevant, men er ikke tatt inn i EØS-avtalen ennå. Likevel er de viktigste bestemmelsene i EUs regelverk om nye kapitalkrav tatt inn i finansieringsvirksomhetsloven og verdipapirhandelloven. Lovreglene trådte i kraft fra 1. juli 2013 og innebærer en gradvis økning av minstekravene til ren kjernekapital frem til 1. juli 2016.

Finansdepartementet vedtok 22. august 2015 endringer i forskrifter om kapitalkrav mv. Forskriftene gjennomfører i stor grad detaljerte tekniske bestemmelser i EUs nye kapitalkravs regelverk for banker og verdipapirforetak. Forskriften trådte i kraft 30. september 2014.

Figur: Oppbygging av kapitalkravet ikke systemkritisk bank

Regulatorisk minimumskrav, bevaringsbuffer, systemrisikobuffer og motsyklisk buffer vil gjelde for alle banker, mens bufferen for systemviktige banker vil gjelde for banker som defineres som nasjonalt systemviktige banker. Motsyklisk kapitalbuffer ble i desember 2013 vedtatt innført med 1 % fra 1. juli 2015. Nivået på denne bufferen skal ligge mellom 0 og 2,5 % i ren kjernekapital tilpasset konjunktursituasjonen. Finansdepartementet vurderer hvert kvartal nivået etter anbefaling fra Norges Bank. Regulatorisk krav til ren kjernekapital (CET1) for en ikke systemkritisk bank var på 10 % ved utgangen

av 2014 og vil ligge på 11 % ved utgangen av 2015, 2016 og 2017 under forutsetning av at motsyklisk buffer holdes uendret på 1 %. SpareBank 1 Østfold Akershus er ikke definert som systemkritisk bank og forholder seg derfor til de regulatoriske kravene til ikke systemkritiske banker.

Endringer i regelverket rundt fradrag for ikke vesentlige investeringer i andre finansinstitusjoner er beregnet å få en vesentlig effekt for banken. Det er imidlertid innført overgangsregler knyttet dette fradraget. Disse innebærer at reglene fases inn og får full effekt først per 1.1.2018. Ved utgangen av 2014 ble ren kjernekapitaldekning inkludert overgangsregler beregnet til 15,6 %. Med full CRD IV effekt og uten overgangsregler var ren kjernekapitaldekning på samme tidspunkt 10,6 % og dermed over regulatorisk minstekrav.

Fra og med 4. kvartal 2014 faller konsernet inn under størrelsesunntaket i konsolideringsforskriftens § 5, 3. ledd og det utarbeides derfor ikke lenger kapitaldekning på konsolidert nivå.

4. RISIKO- OG KAPITALSTYRING I SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS

4.1 Formål

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus skal støtte opp under konsernets strategiske målbylde, samt sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og kvalitet
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en effektiv kapitalanvendelse innenfor vedtatte forretningsstrategier.
- Å unngå at uventede hendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

Konsernet skal ha moderat til lav risikoprofil, og har som målsetting å opprettholde god soliditet.

4.2 Kontroll- og styringsstruktur – roller og ansvar

I arbeidet med god og helhetlig risikostyring er bedriftskulturen grunnmuren som de andre elementene bygger på. Bedriftskulturen omfatter menneskene i organisasjonen (deres individuelle egenskaper og integritet, verdigrunnlag og etikk), ledelsesfilosofi/ -stil og styringsprinsipper. Dårlig bedriftskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank 1 Østfold Akershus har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Konsernet legger vekt på uavhengighet i risikostyringen. Ansvaret for risikostyringen er derfor delt mellom ulike grupper i henhold til figuren under.

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut i fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid til fokus på sentrale oppgaver.

Styret har opprettet et eget risiko- og revisjonsutvalg og et godtgjørelsesutvalg. Risiko- og revisjonsutvalget er et forberedende organ for styret i saker som vedrører finansiell informasjon og bankens risikostyring og internkontroll. Utvalget består av 3 medlemmer utgått av styret. Godtgjørelsesutvalget skal være et forberedende organ for styret i saker som gjelder utforming og praktisering av retningslinjer og rammer for konsernets godtgjørelsespolitikk. Med godtgjørelse menes "lønn og annen godtgjørelse" som angitt i allmennaksjeloven § 6-16 a.

Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Forretningsdivisjoner og stabsenheter har ansvaret for risikostyringen innenfor sitt ansvarsområde. Dette innebærer at lederne skal sørge for at det etableres og gjennomføres forsvarlig risikostyring, og sørge for at dette utføres i samsvar med risikostyringsdokumenter, fullmakter, rutiner og instruksjoner.

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av øvrig organisasjon. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikobildet, og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Internrevisjonen er konsernets redskap for å påse at risikostyringen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Den interne revisjonsfunksjonen utføres av ekstern leverandør, noe som sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer til styret. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger knyttet til forbedringer i konsernets risikostyring blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

4.3 Elementer i risiko- og kapitalstyringen

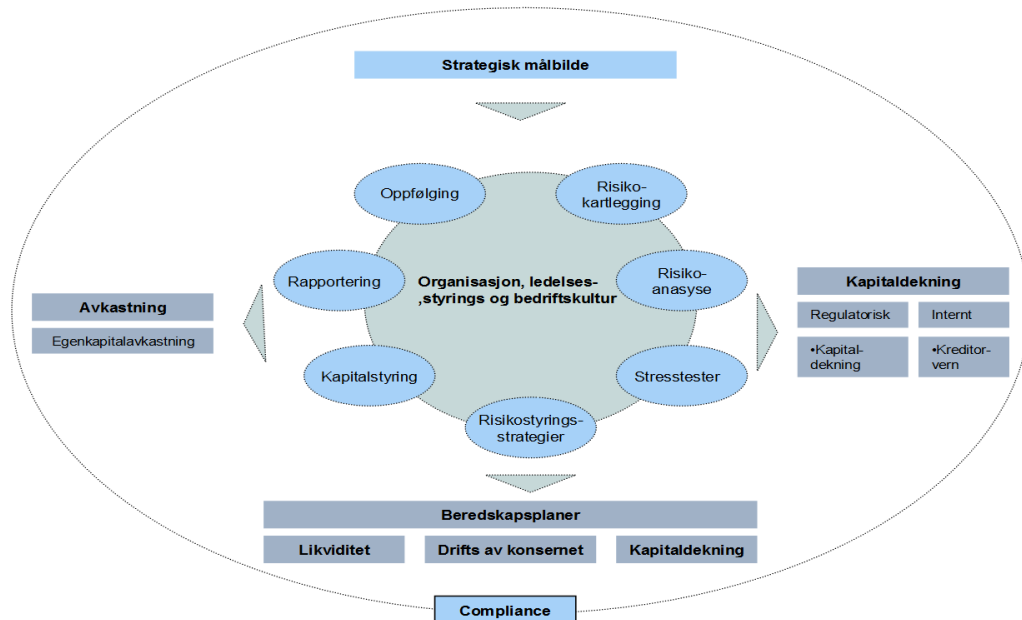
For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer den måten styret og ledelsen ønsker å styre konsernet på:

- Strategisk målilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester

- Risikostrategier
- Kapitalstyring
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Sammenhengen mellom de enkelte elementene kan oppsummeres som figuren nedenfor. Det er gitt en nærmere beskrivelse av de enkelte elementene nedenfor.

Rammeverk for risiko- og kapitalstyring

Bedriftskultur

I prosessen for risikostyring er bedriftskulturen grunnmuren som de andre elementene bygger på. Bedriftskulturen omfatter menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag, etiske holdninger, lederstil og styringsprinsipper. Dårlig bedriftskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank 1 Østfold Akershus har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert i hele organisasjonen.

Ledelsesfilosofi og styringsprinsipper er også avgjørende i en helhetlig risikostyring. Konsernet har med bakgrunn i dette etablert en ledelsesplattform kalt "RESER" som bygger på følgende 5 grunnpilarer for leder på alle nivåer:

resultatorienterte – engasjerende – synlige – empatiske – rollemodeller.

Resultat- og kundeorienterte

- Setter mål og krav til prestasjoner sammen med sine medarbeidere
- Følger jevnlig opp resultater/prestasjoner og tilrettelegger for at den enkelte og teamet når fastlagte mål

- *Inspirerer og utvikler sine medarbeideres kompetanse*

Engasjerende

- *Anerkjenner og verdsetter sine medarbeidere gjennom ros og tilbakemeldinger*
- *Oppmuntrer og tilrettelegger for medarbeideres ansvarlighet, selvstendighet og utvikling*
- *Sørger for involvering og medvirkning i prosesser*

Synlige

- *Er tilgjengelig og støtter sine medarbeidere*
- *Er tydelig og viser handlekraft ved å ta beslutninger i tråd med bankens strategi*
- *Kommuniserer tydelig og bidrar til helhetsforståelse gjennom å synliggjøre bakgrunn for beslutninger*

Empatiske

- *Har intuisjon og evne til innlevelse i andres situasjon*
- *Viser omsorg og tilrettelegger for medarbeideres behov ift. individuell livs- og arbeidssituasjon*
- *Har evne til å bygge relasjoner og tillit*

Rollemodeller

- *Fremstår som positive rollemodeller som etterlever bankens visjon, verdier, strategi og etiske retningslinjer*
- *Er fremtidsrettede og bidrar til utvikling og forbedring av organisasjonen og prosesser*
- *Er bevisst og reflekterende omkring sitt lederskap*

Strategisk målilde: Det gjennomføres årlig revisjon av konsernstrategi og underliggende forretningsstrategier. Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus tar utgangspunkt i det definerte strategiske målbildet slik dette fremkommer gjennom strategiplanen.

Risikoidentifikasjon: Prosessen for risikoidentifikasjon skal være fremoverskuende og skal dekke alle vesentlige risikoområder til konsernet. Prosessen gjennomføres minimum årlig og er en integrert del av konsernets strategi- og budsjettprosess.

Risikoanalyse: Det skal gjennomføres en analyse av risikoene som er identifisert for å forstå risikoens egenskaper med tilhørende årsaksmekanismer. Vesentlige risikoer skal i den utstrekning det er mulig kvantifiseres gjennom forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Primært vil dette gjelde kredittrisiko. Kvantifiseringen skal være basert på anerkjente og betryggende metoder og fremgangsmåter for måling av risiko. Risikoanalysen skal også sikre at det foretas en kvalifisert og strukturert vurdering og dokumentasjon av de etablerte kontroll- og styringstiltakene.

Stresstester og scenarioanalyser: Det skal gjennomføres periodiske stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen til konsernet. Analysene skal gjennomføres på de mest kritiske risikoområdene som bl.a. kreditt-, likviditets- og markedsrisiko. Disse skal ta hensyn til en negativ makroøkonomisk utvikling over en periode på minimum tre år.

Risikostrategier: Gjennom risikostrategiene skal styret definere ønsket risikoprofil gjennom etablering av risikobaserte rammer og måltall på de ulike risikoområder. Strategiene skal revideres årlig.

Kapitalstyring: SpareBank 1 Østfold Akershus skal ha en kapitalstyring som sikrer:

- En effektiv kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske målilde og vedtatte forretningsstrategi.
- En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra den valgte risikoprofil.
- Konkurransedyktig avkastning.

- Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene.
- Utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde.
- At ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

På grunnlag av det strategiske målbildet skal det årlig utarbeides en kapitalplan for de påfølgende tre år for å sikre en langsiktig og målrettet kapitalstyring. Kapitalplanen skal ta hensyn til fremskrivning av konsernets finansielle utvikling for de neste tre årene. Disse fremskrivningene skal ta hensyn til forventet utvikling i perioden samt en situasjon med alvorlige økonomiske tilbakeslag over minimum tre år.

Med grunnlag i fremskrivningene av det samlede kapitalbehovet skal ledelsen og styret gjøre en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig og tilpasset SpareBank 1 Østfold Akershus nåværende og fremtidige risikoprofil samt strategiske måltilde.

Konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus hadde ved utgangen av 2014 en strategisk målsetting om at ren kjernekapitaldekning skulle være over 13,5 %. Kjernekapitalen skulle være over 15 % og kapitaldekningen over 17 %.

Målet på ren kjernekapital ble endret i styremøte av 20. mai 2015 til 14,0 % i forbindelse med at banken annonserte en rettet emisjon.

De vedtatt nedre grenser skal sikre en tilstrekkelig kapital til å:

- oppfylle myndighetenes krav
- ivareta vernet av konsernets kreditorer

Rapportering, oppfølging og overvåkning: Alle ledere er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor sitt eget ansvarsområde, og de skal til enhver tid påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret og administrerende direktør.

Konsernets risikorapportering har som formål å sikre at alle organisasjonsnivå har tilgang til tilstrekkelig og pålitelig risikorapportering. Den overordnede risikoeksponering og risikoutvikling foretas av avdeling for risikostyring og følges opp gjennom periodiske rapporter til styret og administrasjonen, hhv. kvartalsvis og månedlig.

Beredskapsplaner: Bankens kjernevirksomhet er å ta risiko. Denne vil over tid kunne påføre bankene større uventede tap, på tross av gode risikostyringssystemer og prosesser. En slik situasjon vil kunne medføre alvorlig press på kapitaldekningen, likviditet og drift. SpareBank 1 Østfold Akershus skal derfor ha beredskapsplaner på nevnte områder.

Compliance (etterlevelse): Det skal finnes prosesser som sikrer etterlevelse av gjeldende lover/ forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer. Dette skal skje gjennom:

- Et tydelig verdigrunnlag og en etisk standard som er klart kommunisert og forstått
- En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover og forskrifter.
- En prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av lover og forskrifter

5. INFORMASJON OM RISIKOGRUPPENE

Sentrale risikogrupper

SpareBank 1 Østfold Akershus eksponeres for en rekke ulike typer risiko. De viktigste risikogrupperne er:

Kredittrisiko: Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser knyttet til utlån, kreditter, garantier og lignende.

Markedsrisiko: Risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedskurser som renter, aksjekurser og valutakurser.

Likviditetsrisiko: Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Operasjonell risiko: Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Forretningsrisiko: Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeadferd.

Eierisiko: Risiko for tap i av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i strategiske eierselskaper, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift.

Omdømmerisiko: risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

Strategisk risiko: Eierskap i strategisk eide datterselskap. Risiko for svikt i inntjening og kapital som skyldes endringer i rammebetingelser, dårlige forretningsmessige beslutninger, eller manglende tilpasning til forretningsmessige rammebetingelser

Compliance (etterlevelse) risiko: risiko for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter, økonomiske tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter, standarder eller interne retningslinjer.

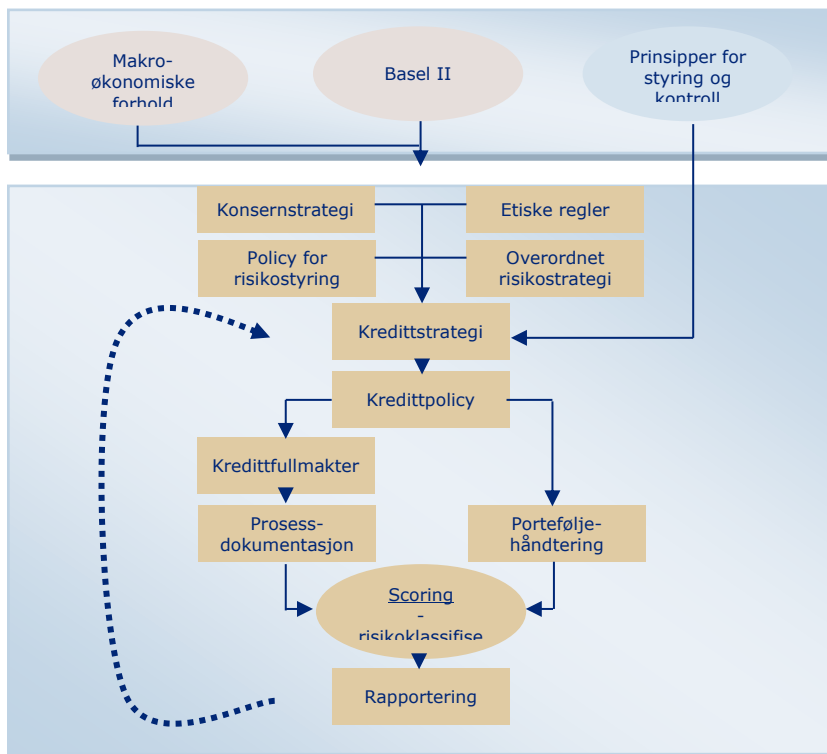
5.1 Kredittrisiko

Styring og kontroll

Styring av kredittrisiko i SpareBank 1 Østfold Akershus skal gjennomføres i tråd med kravene/anbefalingene i:

- Kapitalkravsforskriften
- Finanstilsynets metodikk for risikobasert tilsyn

Figuren nedenfor viser hva som ligger til grunn for styring og kontroll av kredittrisikoen.

Konsernstrategi

Konsernstrategien beskriver markedsmessige mål for finansieringsområdet og definerer bankens markedsområde. Strategidokumentet utgjør et viktig utgangspunkt for øvrige styringsdokumenter på området.

Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene fungerer som en rettesnor for konsernets virksomhet ved å definere hvilke krav vi stiller til oss selv og hvordan vi skal forholde oss til andre interessenter.

Overordnet risikostrategi

Overordnet risikostrategi er styrets instrument for fastsettelse og styring av konsernets risikoprofil. Risikoprofilene er definert med en tidshorison på 1 år og med et konfidensintervall på 99,9 % som utgangspunkt. Beregningene bygger videre på de risikomodeller og modellforutsetninger som ligger til grunn for beregning av konsernets risikokapital (ICAAP).

Policy for risikostyring

”Strategi og policy for risiko- og kapitalstyring” er konsernets interne rammeverk for effektiv styring og kontroll. Dokumentet gir føringer for konsernets overordnede holdninger og prinsipper til risikostyring og skal sikre at konsernet etablerer og vedlikeholder en effektiv og hensiktsmessig risikostyringsprosess. Videre skal dokumentet sørge for at rammeverket tilfredsstillende eksterne krav og forventninger til god risikostyring. Dokumentet fastsettes av styret og revideres ved behov, minimum årlig.

Kredittstrategi

Kredittstrategien angir overordnede prinsipper for kredittgivning. Gjennom fastsettelse av volum og risikobaserte måltall knyttet til portefølje, delportefølje og enkeltkunde defineres ønsket risikoprofil. Dette danner grunnlaget for rapportering og oppfølging av den løpende risikoeksponeringen. Dokumentet

fastsettes av styret og revideres ved behov, minimum årlig.

Kredittpolicy

Kredittpolicyen beskriver ansvars- og rollefordeling, og fastsetter mer detaljerte kriterier for kredittvirksomheten. Policyen beskriver hva som er akseptabelt innenfor gitte områder i kredittvurderingen. Hensikten er å sikre at banken opptrer ensartet og i tråd med eksterne rammebetingelser (lover og regler) og internt fastsatt risikonivå. Dokumentet fastsettes av styret og revideres ved behov, minimum årlig.

Bevilgningsreglement/kredittfullmakter

Styret delegerer kredittfullmakt til administrerende direktør. Kredittfullmaktene er personlige og skal gjenspeile den enkeltes kompetanse. Kredittfullmaktene differensieres etter volum og risiko. Bevilgningsreglementet fastsettes av styret og revideres ved behov, minimum årlig.

Prosessdokumentasjon / kredittrutiner

Dokumentene regulerer ulike forhold knyttet til den løpende kredittgivning og engasjementsoppfølging, herunder rutiner for oppfølging av misligholdte engasjementer, vurdering av nedskrivningsbehov m.v. Dokumentene utarbeides av Kredittsjef og leder for mislighold/spesialengasjement i samråd med forretningsdivisjonene, og vedtas av hhv styret og Adm.dir. Dokumentene revideres løpende.

Risikoprising

SpareBank 1 Østfold Akershus etterstreber riktig prising av kredittrisiko og har etablert prismodeller basert på risikoklassifiseringssystemet.

Validering

Det gjennomføres validering av kredittrisikomodellene årlig. Valideringsprosessen har til hensikt å etterprøve kredittrisikomodellene og måle modellenes estimer opp i mot faktisk utfall i ettertid. I dette ligger validering av misligholdssannsynligheter (PD), eksponering gitt mislighold (EAD), tapsgrad gitt mislighold (LGD) og forventet tap (EL).

Stresstesting

Det gjennomføres periodiske stresstester av kredittporteføljen hvor effekten av stresstestene på forventet tap og risikojustert kapital analyseres og vurderes.

Oppfølging av kredittrisiko/risikorapportering

Risikoksporingen innefor kredittområdet følges opp ved hjelp av et porteføljestyresystem som inneholder informasjon som gir muligheter for hensiktsmessig oppfølging av porteføljens risikoprofil og utviklingen. Det vektlegges å følge opp risikofordelt portefølje og utviklingen i denne basert på bevegelse mellom risikoklasser (migrering), forventet tap, risikojustert kapital og risikojustert avkastning. Avdelingen Risikostyring/Compliance følger opp risikoen i kredittporteføljen og rapporterer kvartalsvis til styret og bankens ledergruppe. I tillegg utarbeider avdelingen en månedlig risikorapport til ledere av forretningsområder og rådgivere på utvalgte risikoparametre.

Risikoklassifisering

Risikomodellene for PM og BM er basert på statistiske analyser av historiske sammenhenger, med særlig vekt på inntjening, soliditet og adferd. Modellene er under kontinuerlig videreutvikling og jevnlig validering. Siste kvantitative validering over normalscorede kunder i banken, viser en rangeringsevne på mislighold, målt med AUC, på ca. 91 % i PM og ca. 86 % i BM. Observasjonene er på nivå med SpareBank 1 alliansens tall. Modellene beregner parametre, som inngår i den videre klassifiseringen

Misligholdssannsynlighet – PD (Probability of Default): Engasjementet blir klassifisert i risikoklasser ut fra sannsynligheten for at kunden misligholder forpliktelsene sine i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynlighet for mislighold beregnes ut i fra et lagsiktig snitt som skal representere misligholdssannsynligheten gjennom en konjunktursyklus. Sannsynlighet for mislighold beregnes blant annet på bakgrunn av historiske dataserier.

Tapsgrad ved mislighold –LGD (Loss Given Default): LGD er en beregnet størrelse som angir det forventede tapet som kan oppstå dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Det benyttes syv klasser for klassifisering av engasjementer etter sikkerhetsdekning.

Sikkerhetsklasse	Sikkerhetsverdi (realisasjonsverdi)
1	over 120 %
2	over 100 %
3	over 80 %
4	over 60 %
5	over 40 %
6	over 20 %
7	over 20 %

Forventet tap (EL): Er en gjennomsnittsforsøring til tap. Beregnes for hver enkeltkunde. Alle tap over null og opp til forventning, er å vurdere som en driftskostnad, og skal dekkes over driftsmarginen.

Uventet tap (UL): Er en beregning av tap som er større enn forventet tap, og som banken må holde kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke. Størrelsen på behovet for økonomisk kapital vil avhenge av porteføljens sammensetning, modellenes diskriminerende evne og valgt konfidensnivå.

Beregnet UL etter alliansens modell vurderes å være den beste tilgjengelige modelltilnærming for å beregne kapitalbehovet til dekning av bankens kredittrisiko og benyttes som grunnlag for beregning av økonomisk kapital.

Risikoklasser

Risikoklasse	Nedre grense	Øvre grense
A	-	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,25 %
F	1,25 %	2,50 %
G	2,50 %	5,00 %
H	5,00 %	10,00 %
I	10,00 %	99,99 %

Risikoklasser på hovedgrupper. Grenser etter misligholdssannsynlighet(PD). Det er 9 friske klasser A-I, 2 klasser (J-K) for henholdsvis misligholdte og nedskrevne engasjementer. J klassen gjelder engasjementer

med mislighold større enn kr. 1.000.- over 90 dager. J og K klassene er definert med PD 100 % i tråd med definisjon i kapitalkravsforskriften vedrørende IRB modeller.

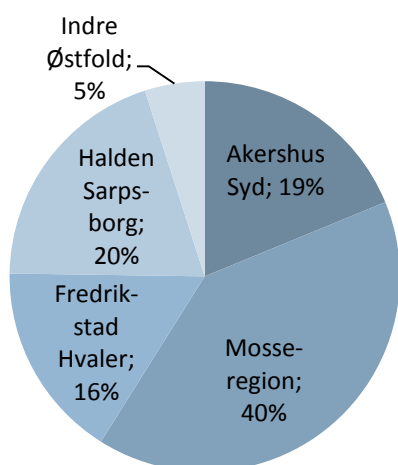
Porteføljeinformasjon

Informasjon om bankens kredittrisiko omfatter beskrivelse av utlånsportefølje, tapsutsatte eller misligholdte engasjementer samt øvrig relevant informasjon knyttet til kredittrisiko.

Totalt engasjement utlån fordelt på bransjer

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - tot. eng. (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
219 385	224 765	Offentlig sektor	224 765	219 385
132 719	46 859	Finansiering og forsikringsvirksomhet	46 859	132 719
387 087	421 200	Primærnæringen	421 200	387 087
106 875	85 861	Industri	85 861	106 875
692 442	892 043	Bygg- og anleggsvirksomhet	892 043	692 442
259 188	242 255	Varehandel	242 255	259 188
37 140	46 092	Hotell og restaurantdrift	46 092	37 140
84 339	85 766	Transport	85 766	84 339
2 626 565	2 484 671	Omsetning/drift eiendommer	2 369 825	2 502 672
222 192	258 195	Forretningsmessig tjenesteyting	258 195	222 192
172 007	152 230	Sosial og privat tjenesteyting	152 230	172 007
4 939 939	4 939 939	Sum næring	4 825 092	4 816 046
10 284 129	10 675 325	Lønnstakere o.l.	10 675 325	10 284 129
15 224 067	15 615 263	Sum	15 500 417	15 100 175

Utlånsvolum inkl boligkreditt fordelt på geografiske områder

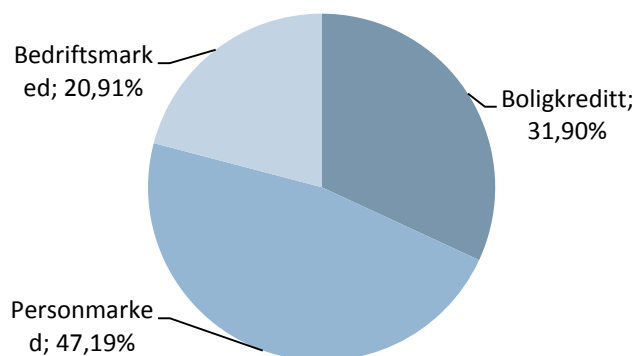
Totalt engasjement fordelt etter risikoklasser

Morbank		Totale engasjement - fordeling på risikogruppe (tall i hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
6 917 642	7 641 307	Laveste risiko	7 526 460	6 793 750
3 896 820	3 789 956	Lav risiko	3 789 956	3 896 820
2 375 915	2 306 535	Middels risiko	2 306 535	2 375 915
767 385	958 756	Høy risiko	958 756	767 385
971 484	725 328	Høyeste risiko	725 328	971 484
294 821	193 381	Misligholdte og nedskrevne	193 381	294 821
15 224 067	15 615 263	Sum	15 500 417	15 100 175

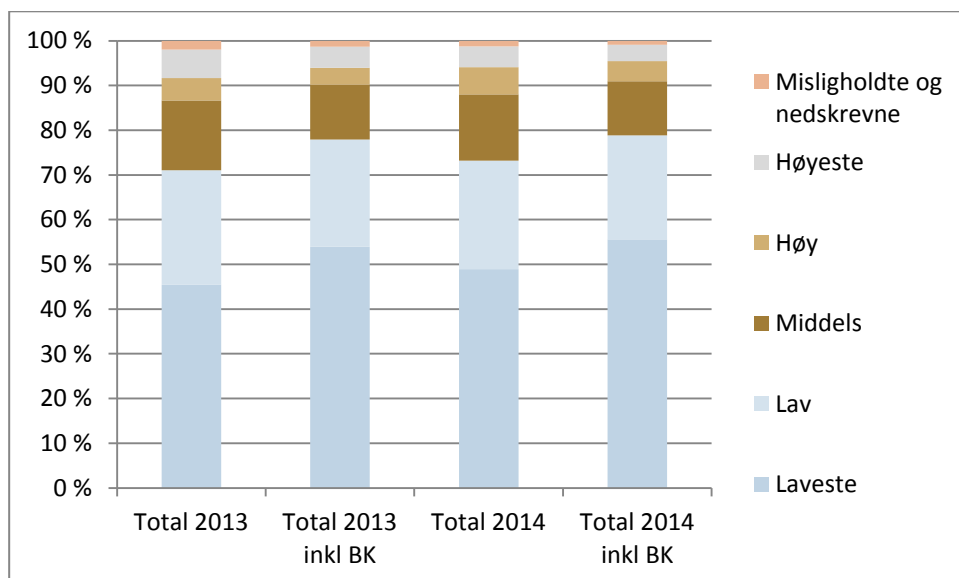
Gjenstående løpetid pr. 31.12.2014

Konsern Per 31.12.2014 (i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	132 546	0	0	0	0	0	0	132 546
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	724 296	283 377	151 972	0	0	0	0	1 159 645
Brutto utlån til og fordringer på kunder	2 172 138	10 513	182 168	242 258	384 060	11 399 677	0	14 390 814
- Individuelle nedskrivninger	- 39 055	0	0		0	0	0	- 39 055
- Nedskrivninger på grupper av utlån	- 32 000	0	0		0	0	0	- 32 000
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 101 083	10 513	182 168	242 258	384 060	11 399 677	0	14 319 760

Fordeling total utlånsportefølje

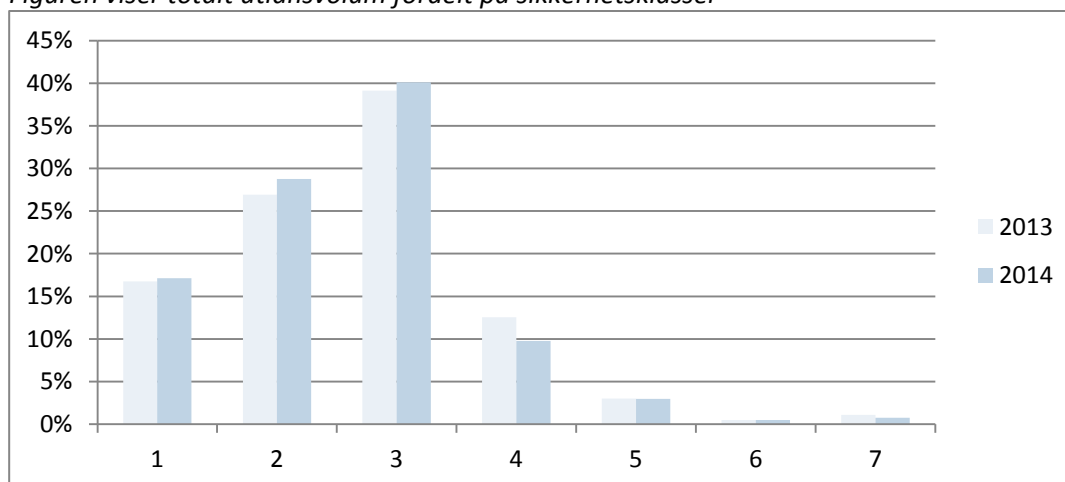

Total portefølje fordelt på risikogrupper med og uten portefølje overført til SpareBank 1 Boligkreditt(BK)

Total portefølje har ca. 80 % av eksponeringen mot laveste og lav risikoklasse inkl. BK. Deler av boligfinansieringen blir overført BK. Banken forestår den daglige forvaltningen av lånene som ligger hos BK, og har rett til å ta engasjementet tilbake ved eventuelt mislighold. Banken eier en forholdsmessig andel av kredittselskapet, og holder kapital for den lange risikoen. Av den grunn er det i noen sammenhenger naturlig å se forvaltet portefølje i sammenheng.

Figuren viser totalt utlånsvolum fordelt på sikkerhetsklasser

Største delen av porteføljen er sikret med høy grad av kvalifisert sikkerhet. Rangering i klasse 1-3 tilsier full engasjementsdekning i et normalt marked. I klassene 1 og 2 ligger det en sikkerhetsmargin for realisasjon under sikkerhetsobjektene forventede markedsverdi. Fast eiendom utgjør den største delen av sikkerhetsdekningen.

Nedskrivninger og Tap på utlån og garantier

Individuell nedskrivning

Individuell nedskrivning for tap på enkeltengasjementer foretas når objektive bevis utløser et verdifall for konsernet. Individuell nedskrivning utgjør forskjellen mellom engasjementets bokførte verdi og nåverdien

av en neddiskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for førstegangs beregning av individuell nedskrivning. Dette innebærer at engasjementet gis høyeste risikoklasse.

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Gruppenedskrivning

Gruppenedskrivning omfatter konsernets vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Her inkluderes også utlån vurdert for individuell nedskrivning, men hvor objektive bevis for verdifall ikke er påvist. Følgelig vurderes alle utlån med unntak av de som har vært gjenstand for individuell nedskrivning.

Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Forventet tap neste 12 måneder

Morbank		Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på risikogrupper (Hele tusen kroner)	Konsern	
2013	2014		2014	2013
698	777	Laveste risiko	777	698
1 484	1 667	Lav risiko	1 667	1 484
3 771	4 280	Middels risiko	4 280	3 771
4 051	6 844	Høy risiko	6 844	4 051
11 696	10 165	Høyeste risiko	10 165	11 696
6 226	8 266	Misligholdte og nedskrevne	8 266	6 226
27 927	32 000	Sum	32 000	27 927

Tabellen viser forventet gjennomsnittlig netto tap for banken. Dette er det beløpet morbanken og konsernet forventer å tape de neste 12 måneder. Verdiene er beregnet med bakgrunn i historiske data. I en oppgangskonjunktur vil faktiske årlige tap være lavere enn det gjennomsnittlige forventede tap. I en nedgangskonjunktur vil de faktiske tapene kunne bli høyere.

Generelt

Banken foretar oppfølging av bedriftsmarkedsporteføljen for identifisering av kredittrisiko og vurderer i den sammenheng hvorvidt individuell nedskrivning må foretas. Vesentlige og spesielt utsatte engasjement gjennomgås kvartalsvis. Alle spesielt vurdert og identifiserte problemengasjementer innenfor bedriftsmarkedet er gjenstand for særskilt og intensivt tiltaksorientering og oppfølging.

Hele kredittporteføljen er gjenstand for vurdering av mislighold eldre enn 50 dager som grunnlag for oversendelse til inkasso med tilhørende vurdering av grunnlaget for individuell nedskrivning.

Utlån og andre engasjementer hvor betalingsbetingelsene misligholdes klassifiseres som misligholdte med mindre forholdet ansees å være av forbigående art. Klassifiseringen av misligholdet inntre senest 90 dager etter at misligholdet er konstatert. Garantier er misligholdt når garantikreditor har gjort ansvar gjeldende overfor konsernet.

Tabellene under viser endringer i nedskrivninger på utlån og garantier i konsernets balanse fordelt på kundegruppe, samt tilsvarende for gruppevis nedskrivninger. Samlet utgjør nedskrivningene per 31.12.2014 39 millioner kroner.

Utvikling misligholdte og tapsutsatte engasjement for konsern

Individuelle nedskrivninger	PM	BM	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	12 692	48 604	61 296
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	- 356	- 42 683	- 43 039
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	- 519	- 5 173	- 5 692
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	500	3 537	4 037
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	1 900	20 332	22 232
+/- Amortiseringseffekter		221	221
= Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	14 217	24 838	39 055

Gruppenedskrivninger

Gruppenedskrivninger	PM	BM	Totalt
Gruppenedskrivninger for deknig av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	11 454	16 473	27 927
+ Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier, m.v.	46	4 027	4 073
= Gruppenedskrivning for deknig av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	11 500	20 500	32 000

Individuelle nedskrivninger

Morbank	Utlån fordelt på sektor og næring - individuelle neds.	Konsern	
2013	2014 (Hele tusen kroner)	2014	2013
3 536	0 Primærnæringen	0	3 536
2 631	2 200 Industri	2 200	2 631
0	1 335 Bygg- og anleggsvirksomhet	1 335	0
1 943	1 643 Varehandel	1 643	1 943
2 396	0 Transport	0	2 396
32 227	17 563 Omsetning/drift eiendommer	17 563	32 227
2 685	2 365 Forretningsmessig tjenesteyting	2 365	2 685
6 853	4 600 Sosial og privat tjenesteyting	4 600	6 853
52 270	29 706 Sum næring	29 706	52 270
8 986	9 265 Lønnstakere o.l.	9 265	8 986
40	84 Amortiseringseffekter	84	40
61 295	39 055 Sum	39 055	61 295

Nedskrivninger, mislighold og resultatført tap etter kundegruppe

Tap fordelt etter sektor

Tap fordelt på sektor og næring	2014		
	PM	BM	Totalt
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst		2 208	2 208
Industri og bergverk		966	966
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning		8 586	8 586
Varehandel, hotell- og restaurantdrift		2 980	2 980
Transport og annen tjenesteytende virksomhet		- 52	- 52
Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting		18 607	18 607
Personmarked	- 604		- 604
Gruppenedskrivning næring		4 027	4 027
Gruppenedskrivning person	46		46
Øvrig (amortiseringseffekter)	575	3 088	3 663
Tap på utlån til kunder	17	40 409	40 426

Motpartsrisiko for derivater

Derivater benyttes utelukkende i tilknytning til balanseprodukter. Markedsrisiko på derivatene blir håndtert og overvåket som en integrert del av porteføljestyringen. Derivater handles med flere motparter, og med de fleste motparter gjøres det også andre typer forretninger. Kredittrisikoen som oppstår i forbindelse med handel med derivater inngår som en del av den totale kredittrisiko i konsernet. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle derivater pr. 31.12.14

Morbank og Konsern	(Hele tusen kroner)			(Hele tusen kroner)		
	2014			2013		
Til virkelig verdi over resultatet	Kontrakts- sum	Virkelig verdi		Kontrakts- sum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer				27 183	520	
Valutaterminer				27 060		643
Sum valutainstrumenter					520	643
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån	32 850	2 647		34 650	2 977	
Renteswapper fastrente utlån	615 350	0	14 868	733 150		11 282
Renteswapper fastrente obl. lån	0	0		300 000	342	
Valutarenteswap obligasjoner	33 149	2 291	4 153	34 389	3 734	7 462
Påløpte renter renteswapper		4 371	8 529		17 136	792
Sum renteinstrumenter		9 309	27 550		24 189	19 536
Renteinstrumenter sikring						
Renteswapper, nettoeffekt	230 000	17 249	13 244	280 000	12 075	4 986
Sum renteinstrumenter sikring		17 249	13 244		12 075	4 986
Sum valuta- og renteinstrumenter						
Sum valutainstrumenter		0	0		520	643
Sum renteinstrumenter		26 558	40 794		36 263	24 522
Sum valuta- og renteinstrumenter		26 558	40 794		36 783	25 165

Konsernet har gjennomført en verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på kr. 230 mill.

Totalt er 3 lån sikringsbokført pr. 31.12.14. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen.

Banken utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt.

Løpetiden og rentesatsen på fastrenteinnlånet og fastrentebenet i sikringsinstrumentet er identiske og det forventes derfor at sikringen vil være effektiv også i fremtiden.

5.2 Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risikoen for tap som skyldes endringer i renter, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser. Konsernets markedsrisiko oppstår i hovedsak fra investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte driften, som innlån (funding) og rente- og valutahandel.

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis klassifiseres til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg. Sertifikater, obligasjoner og rentefond klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Alle finansielle instrumenter klassifisert til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle instrumenter.

Gevinst eller tap på finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg, innregnes direkte i egenkapitalen og spesifiseres i oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer. Se for øvrig note 27 og 28 i årsregnskapet for 2014 for mer detaljert beskrivelse av regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter.

Styring og kontroll

Markedsrisikoen styres, måles og overvåkes løpende med bakgrunn i rammer vedtatt av styret gjennom markedsrisikostrategien hvor rammer for eksponering i rentebærende instrumenter, aksjer og valuta fremgår. Markedsrisikostrategien revideres årlig.

Renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldsposter har ulike gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisiko kan splittes i fire elementer:

- Basisrisiko
- Administrativ renterisiko
- Rentekurverisiko
- Spreadrisiko

Basisrisiko er den verdiendring på konsernets eiendeler og gjeld som finner sted når rentekurven parallellforskyver seg.

Administrativ renterisiko oppstår på grunn av den tid det tar før renteendring inntreffer i markedet til konsernet har justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum 6 uker varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder og 2 måneder ved rentereduksjon på innskudd.

Rentekurverisiko er risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring.

Spreadrisiko er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserenter.

Formålet med konsernets styring av renterisiko er å sikre at konsernet til enhver tid har en kjent renterisikoeksponering og at denne er i samsvar med konsernets risikoprofil, gjeldende rammer på området og forventninger til fremtidig renteutvikling. Styring av renterisikoen skal ta hensyn til alle elementer av renterisikoen.

Aksjerisiko

Aksjerisiko måles i forhold til eksponering i aksjer, andeler, egenkapitalbevis eller aksjefond. Styring og oppfølging av risikoområdet tar utgangspunkt i eventuell vedtatt ramme for eksponering i omløpsaksjer i tillegg til retningslinjer gitt i lover og forskrifter om tillatt total eksponering i alle typer aksjeposter enten dette er omløpsaksjer, anleggsaksjer eller aksjer i selskap som vurderes som strategiske posisjoner for banken. SpareBank 1 Østfold Akershus har pr. 31.12.14 ikke handelsportefølje eller rammer for kjøp av ordinære aksjer, kun en liten ramme for å kunne delta i egenkapitalemisjoner i alliansen.

Valutarisiko

SpareBank 1 Østfold Akershus er ikke valutabank og er som følge av dette i hovedsak eksponert mot valutarisiko ved kontante valutabeholdninger. Eventuelle valutaeksponeringer på finans/fundingområdet skal swappes til norske kroner i henhold til styrebeslutning.

Derivater

Banken inngår derivatavtaler i praksis utelukkende i forbindelse med handel av underliggende lån eller obligasjonsinvesteringer ut fra sikrings- eller risikostyringshensyn. Avtaler inngås kun med kredittgodkjente motparter. Banken har ingen tradingportefølje av derivater. Markedsrisikoen på derivatene blir håndtert, overvåket og kontrollert som en integrert del av porteføljens markedsrisiko.

Rammer, overvåkning og rapportering

Markedsrisikoen styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret, samt løpende analyser av utestående posisjoner. Rammene for eksponeringer gjennomgås og fornyes minimum årlig.

Det foretas kvartalsvis risikorapportering på rammer til styret og realiteten i eventuelle brudd vurderes og kontrolleres av uavhengig part.

SpareBank 1 Østfold Akershus benchmarker sporadisk egne beregninger for risikojustert kapital for markedsrisiko i obligasjonsporteføljen mot en modifisert Solvensy II stressmodell. Modellen er en statistisk modell som stresser via renten. Hvert enkelt papir tillegges en risikoklasse og spreadendring basert på rating. Den relative spreadendringen i forhold til spot-nivå multipliseres med durasjonen for å få verdiendringer.

Porteføljeinformasjon

Det beregnes ikke markedsrisiko etter Pilar I. Egenkapitalposisjoner i handelsporteføljen (primært langsiktige investeringer) er regnskapsmessig klassifisert som finansielle eiendeler og ført til virkelig verdi over resultatet. Posisjoner utenfor handelsporteføljen er klassifisert som finansielle eiendeler tilgjengelig for salg. (TFS). Endringer i virkelig verdi for eiendeler klassifisert som TFS resultatføres over utvidet resultat.

Spesifikasjon av aksjer og andeler

Morbank			Konsern	
2013	2014	(Hele tusen kroner)	2014	2013
		Til virkelig verdi over resultat		
0	0	- Børsnoterte	0	0
0	0	- Unoterte	0	0
		Tilgjengelig for salg		
10 638	2 633	- Børsnoterte	2 633	10 638
435 021	475 497	- Unoterte	475 497	435 021
387 219	478 129	Sum aksjer og andeler	478 129	387 219
10 638	2 633	Herav børsnoterte selskaper	2 633	10 638
435 021	475 497	Herav unoterte selskaper	475 497	435 021

Metodikk og vurderingskriterier i Pilar I

Markedsrisiko er beregnet etter regelverket fastsatt i kapitalkravsforskriften kapittel 32- posisjonsrisiko for egenkapital og gjeldsinstrumenter. Beregningsgrunnlaget for kapitalbehovet har basis i markedsverdien på de enkelte instrumentene multiplisert med angitte risikovekter fastsatt i forskriften.

Modellbeskrivelse og anvendelse Pilar II

Det er ikke benyttet statistiske modeller for beregning av risikjustert kapital for markedsrisiko. Kapitalbehovet beregnes med utgangspunkt i enkle stresstester for de enkelte delelementene. Kapitalbehovsberegningene tar utgangspunkt i styrevedtatt rammer for eksponering. Stresstestnivåene er delvis basert på Finanstilsynets risikobasert tilsynsdokument for evaluering av markedsrisiko og en skjønnsmessig vurdering basert på markedsmessige endringer som ble erfart under finanskrisen. Det er beregnet kapitalbehov med utgangspunkt i vedtatt rammer og faktisk eksponering.

5.3 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko omhandler risikoen for tap som følge av:

- Mennesker:
Brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- Systemer:
Svikt i IKT og andre systemer
- Eksterne årsaker:
Kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Styring og kontroll

Operasjonell risiko er en risikotype konsernet i størst mulig grad ønsker å ha kontroll på. Ved oppbygging av internkontroll benyttes risiko- og sannsynlighetsvurderinger for å fastsette nivå på kontrollomfanget. Operasjonell risiko styres gjennom et eget rammeverk tilknyttet en kvalitetsmodell. I kvalitetsmodellen inngår en rekke ulike elementer:

Identifisering av risiko

Det gjennomføres årlig en risikovurdering av de vesentlige forretningsområdene/prosessene i konsernet. Resultatet av disse viser at konsernet har tilfredsstillende styring og kontroll på den operasjonelle risikoen. Risikovurderingen av forretningsområdene/prosessene gir god informasjon og oversikt over eventuelle forbedringsområder, tiltak iverksettes fortløpende innenfor de områdene der

forbedringsområder identifiseres.

Avdeling Risikostyring/Compliance har ansvaret for løpende uavhengige overvåking av operasjonell risiko. Konsernet har etablert en egen database for registrering av uønskede hendelser. Operasjonelle hendelser registreres og forbedringstiltak vurderes og igangsettes der dette finnes hensiktsmessig. Generelt foretas i tillegg løpende gjennomgang av anbefalinger fra Intern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

Årlig lederbekreftelse

Det gjennomføres en årlig lederbekreftelse hvor det rapporteres oppover i organisasjonen om kvaliteten i internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder. Bekreftelsen er inndelt i fire områder; a)strategi, policy og rutiner, b)lover og forskrifter, c)kompetanse, d)organisasjon.

Minimumskrav til ansvarlig kapital

Konsernet benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko. Minimumskravet til ansvarlig kapital for operasjonell risiko fremkommer da som 15 % av gjennomsnittlig inntekt de foregående 3 år.

5.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og /eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Risikokategorien handler ikke primært om å ha tilstrekkelig egenkapital til å tåle tap, men mer om å ha tilstrekkelig med likvide midler til å dekke inn de forpliktelser som kommer til forfall.

Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i likviditetsstrategien. Denne setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelsen på likviditetsreserven og lengden på den tidsperioden konsernet skal være uavhengig av ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet.

Likviditetsstrategien vedtas av styret og revideres ved behov, minimum årlig. I tilknytning til likviditetsstrategien er det etablert beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. Det benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern funding (se nedenfor).

Porteføljeinformasjon

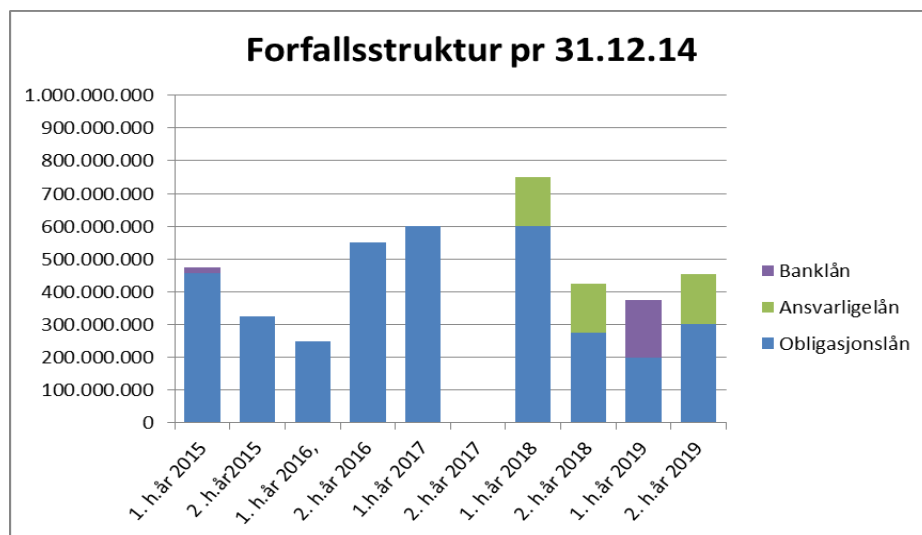
Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Konsernet har en robust finansiering og en likviditetssituasjon som gjør at banken kan opprettholde ordinær drift i 18 måneder uten å refinansiere bankens låneforfall.

Konsernets gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var ved utgangen av året på 3 567mill kr. (4 044). Konsernet har i tillegg ansvarlig lån på til sammen 150,2 mill kr (402,6 mill kr) og fondsobligasjoner på til sammen 314,9 mill kr (348,5 mill kr).

De nye innlånene hadde ved avtaleinngåelse løpetid på 5 år og den gjennomsnittlige vektete løpetiden på innlånsporteføljen er nå på 2,6 år. Ved utgangen av 2014 er kr 6 697,9 mill kr (6671,4 mill kr) overført til Sparebank 1 Boligkreditt AS. Dette tilsvarer 31,8 % av bankens totale brutto utlån.

Figuren under viser finansieringskilder (eksklusive boligkreditt) og innlånsporteføljens forfallsstruktur per 31.12.14. Beløp i hele millioner.

Likviditetsutvikling og stresstester

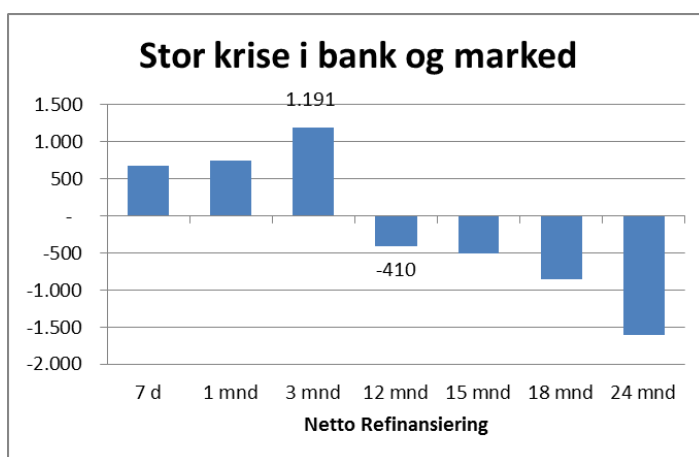
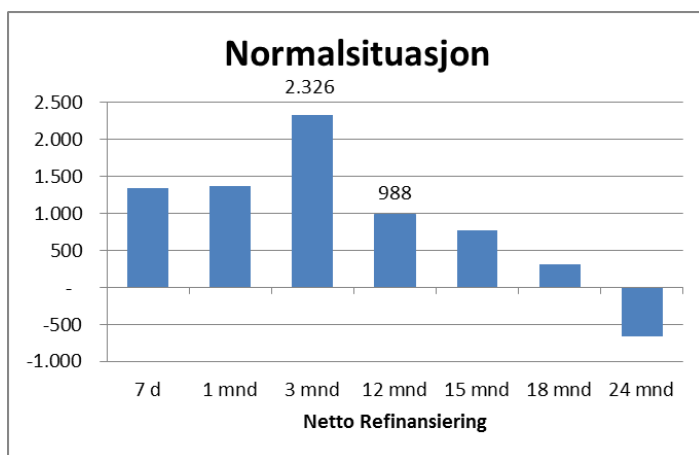
Likviditetsreserven inneholdt ved årsskiftet kontanter og låneadgang i Norges bank, udisponerte trekkrettigheter og tilrettelagte lån for salg til SpareBank 1 Boligkreditt.

Bankens rammeverk for styring av likviditetsrisikoen skal gjenspeile bankens lave risikoprofil på området. Stresstesting av likviditet gjennomføres og presenteres for styret kvartalsvis. Likviditetsstrategien sier at konsernet skal overleve 12 måneder i en normalsituasjon og 3 måneder ved en stor krise i banken.

Nedenfor følger en oppsummering av hvilke hovedparametre som stresstestes i de ulike scenarioene:

- 15 største innskudd
- Volum innskudd med saldo over 2 mill.kr
- Volum innskudd under 2 mill.kr
- Markedsverdi av likviditetsporteføljen
- Økning av trekk på innvilgede rammer og kreditter
- Påvirkning i vekstbilde for kreditt-og innskuddsvolum
- Utvikling i overførte volumer til SpareBank 1 Boligkreditt AS

Stresstesten viser at banken vil overleve i en normalsituasjon i 18 måneder og betydelig lengre enn 3 måneder under stor krise i bank og marked. I begge stresstestene er det forutsatt at klargjorte lån for overførsel til Boligkreditt kan generere funding. Enten som ordinær overførsel til SpareBank 1 Boligkreditt eller ved at SpareBank 1 Østfold Akershus overfører lån til SpareBank 1 Boligkreditt og kjøper OMF i SpareBank 1 Boligkreditt som kan deponeres i Norges Bank. Dette tar noe tid og derfor øker likviditeten etter 1 mnd.

Begge scenarier legger til grunn budsjettert innskudds og utlånsvekst

Likviditetsindikatorer, LCR og NSFR

Bankens likviditetsstrategi angir rammene for likviditetsindikatorverdiene. Gjeldende ble rammer vedtatt i desember 2014 og angir minimumsnivå i henhold til Finanstilsynets definisjoner for indikator 1 på 105 % og indikator 2 på 115 %. Pr 31.12.2014 rapporterte konsernet et nivå på LCR på 220 % og NSFR på 118 %

Diversifisering- og forfallstruktur

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Totale innlån utgjør 4,2 milliarder kroner ved utgangen av 2014. Banken har overført 6,7 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS pr 31.12.2014. Totalt utgjør innlån og volum overført til boligkreditselskapet 10,9 milliarder kroner.

Informasjon om overføringer av lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Østfold Akershus hadde pr 31.12.14 overført 31,8 % av bankens totale utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS. SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen.

SpareBank 1 Østfold Akershus har en eierandel på 4,10 % per 31. 12.2014. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt AS har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007.

Som en del av alliansen kan SpareBank 1 Østfold Akershus overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 70 % av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Østfold Akershus har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene.

Ved utgangen av desember 2014 er bokført verdi av overførte utlån 6,7 milliarder kroner. SpareBank 1 Østfold Akershus forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

Mottatt vederlag for lån overført fra SpareBank 1 Østfold Akershus til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån.

SpareBank 1 Østfold Akershus har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sine interne retningslinjer likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derved kun dersom foretaket ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall at SpareBank 1 Østfold Akershus vil rapportere noe engasjement knyttet til denne likviditetsfasiliteten.

Det er også inngått en aksjonæravtale mellom eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS. Avtalen innebærer blant annet at bankene skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS kjernekapitaldekning minst utgjør 9 %, og med et krav om å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning på minst 12,5 %. Ut fra en konkret vurdering har SpareBank 1 Østfold Akershus valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse til at det finnes en rekke handlingsalternativer som vil være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Likviditetsindikatorer

Bankens likviditetsstrategi sier at likviditetsindikatorverdiene i henhold til finanstillsynets definisjoner skal være over 100 prosent. Pr. 31.12.13 var likviditetsindikator 106,5 % mens likviditetsindikator 2 var 112,88 %.

5.5 Eierrisiko

I eierrisikoen inngår risikoen for tap av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i strategiske eierselskaper, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift.

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet gjennom det felleseide holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av Sparebanken Hedmark, SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SMN, Samarbeidende Sparebanker AS, samt Landsorganisasjonen/fagforbund tilknyttet LO. Styring og kontroll tilknyttet investeringer i alliansesamarbeidet ivaretas i hovedsak gjennom bankens eierskap og styrepresentasjon i Samarbeidende Sparebanker AS.

Økonomisk kapitalbehov for eierrisikoen i SpareBank 1 Gruppen (eierskap via Samarbeidende Sparebanker AS), BN Bank (eierskap via Samarbeidende Sparebanker Bankinvest 1 AS) og Bank1 Oslo

(eierskap via Samarbeidende Sparebanker Bankinvest 2 AS) og SpareBank 1 Kredittkort AS beregnes ved simulert fall i markedsverdi og eventuelt behov for kapital som følge av emisjon.

Økonomisk kapital for eierandel i Sparebank 1 Boligkreditt AS beregnes med utgangspunkt i selskapets egen kapitalvurderingsprosess, men med fradrag for kredittrisiko i overførte engasjement. Økonomisk kapital for kredittengasjementene føres i sammen med øvrig kredittrisiko. Økonomisk kapital for eierandel i SpareBank 1 Næringskreditt AS beregnes ved simulert fall i markedsverdi som følge av at muligheten til overføring av kredittengasjement ennå ikke har vært benyttet.

Konsolidering

Det utarbeides ikke lenger konsolidert kapitaldekningsoppgave, se for øvrig under punkt 3.5 ovenfor.

Datterselskap

SpareBank 1 Østfold Akershus har to heleide datterselskap, Nekor Gårdselskap AS og EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus. Disse selskapene konsolideres regnskapsmessig, men ikke for kapitaldekningsformål.

I 2011 overtok banken 100 % av aksjene i Fasett Eiendom AS. Selskapet har i konsernregnskapet blitt behandlet som virksomhet holdt for salg og er innkonsolidert på en linje. I kapitaldekningsoppgaven til morbank behandles selskapet som et ordinært utlånsengasjement.

Felleskontrollert virksomhet

SpareBank 1 Østfold Akershus har gjennom eierandeler i de felleskontrollerte virksomhetene SpareBank 1 Gruppen AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS innflytelse i følgende selskaper:

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Østfold Akershus inngår i SpareBank 1 Alliansen gjennom sin eierandel på 15,6 % i Samarbeidende Sparebanker AS ("SamSpar") som igjen eier 19,5 % av SpareBank 1 Gruppen AS.

BNBank ASA

SpareBank 1 Østfold Akershus er medeier i BNBank ASA gjennom sin eierandel i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS på 12,6 %. Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS eier 20 % av BN Bank ASA.

SpareBank 1 Markets AS

SpareBank 1 Østfold Akershus er medeier i SpareBank 1 Markets AS gjennom sin eierandel i Samarbeidende Sparebanker AS på 15,6 %. Samarbeidende Sparebanker AS eier 27,3 % av SpareBank 1 Markets AS.

Disse selskapene innarbeides regnskapsmessig etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. I kapitaldekningsberegningen til morbanken gjøres det fradrag for investeringen i disse selskapene i ren kjernekapital – fradrag for ikke vesentlig investering i andre finansinstitusjoner.

Tabellen nedenfor viser forskjellen i konsolideringsgrunnlaget ved konsolidering etter regnskapsreglene og morbankens kapitaldekning:

KONSOLIDERINGSGRUNNLAG

Konsoliderte selskaper	Type	Forretnings- kontor	Eierandel/ stemmeandel	Konsolideringsmetode	
				Regnskaps- formål	Kapitaldeknings- formål
Sparebank 1 Østfold Akershus	Morbank	Moss		Full konsolid.	Ikke konsolid.
EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS	Datter	Rygge	100 %	Full konsolid.	Ikke konsolid.
Nekor Gårdselskap AS	Datter	Moss	100 %	Full konsolid.	Ikke konsolid.
Virksomhet holdt for salg					
Fasett Eiendom AS	Datter	Moss	100 %	Enlinjes konsolid.	Ikke konsolid.
Tilknyttede og felleskontrollerte selskaper					
Selskaper der investeringen er fratrukket i ren kjernekapital:					
Samarbeidende Sparebanker AS (Eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS)	FKV	Oslo	15,59 %	EK-metode	Ikke konsolid.
Samarbeidende SB Bankinvest 1 AS (Eierandel i BN Bank AS)	FKV	Oslo	12,62 %	EK-metode	Ikke konsolid.

REGULATORISK KAPITALDEKNING (PILAR 1)

5.6 Ansvarlig Kapital og kjernekapital

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital og kjernekapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i henhold til kapitalkravsforskriftens definisjoner.

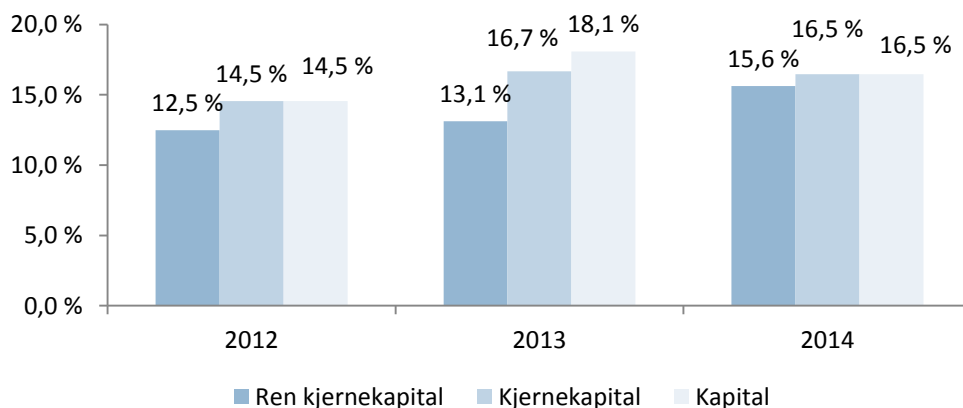
Morbank			Konsern*	
31.12.2014	31.12.2013	(Hele tusen kroner)	31.12.2014	31.12.2013
926 490	926 490	Egenkapitalbevis	926 490	926 490
147 575	147 575	Overkursfond	147 575	147 575
386 050	267 553	Utjevningfond	386 050	267 553
125 466	115 302	Grunnfondskapital	125 466	115 302
12 756	49 391	Andre godkjente fond	12 756	146 208
39 891	47 176	Fond for urealiserte gevinster	39 891	72 780
1 638 229	1 553 487	Sum balanseført egenkapital ²⁾	1 638 229	1 675 908
		Andel av medlemsinnskudd		
		Utsatt skattefordel		
- 13 057	- 15 681	Andre immatrielle eiendeler	- 13 057	- 15 681
- 6 177	- 10 021	Overfinansiering pensjonsforpliktelser	- 6 177	- 10 908
	- 33 509	Frادrag for avsatt utbytte og gaver		- 33 509
	- 147 262	50% frادrag kjernekapital i andre finansinst.		- 294 687
	723	Avskrivninger på merverdi		4 568
- 3 107	- 26 397	Urealiserte verdiendringer	- 3 107	- 56 684
- 137 966		Verdijustering som følge av forsvarlig verdsettelse	- 137 966	
		Frادrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor ³⁾		
1 477 922	1 321 340	Sum ren kjernekapital	1 477 922	1 269 007
308 625	342 201	Fondsobligasjoner	308 625	342 201
- 163 402		Frادrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor	- 163 402	
- 65 128		Overskytende frادrag i tilleggskapital	- 65 128	
1 558 016	1 663 541	Sum kjernekapital	1 558 016	1 611 208
149 693	412 845	Tilleggskapital	149 693	431 774
5 147		36% av netto urealiserte gevinster	5 147	
	- 147 262	Frادrag i tilleggskapital		- 294 687
- 219 968		Frادrag for ikke vesentlig eierandel i finansiell sektor	- 219 968	
65 128		Overskytende frادrag i tilleggskapital	65 128	
1 558 017	1 929 124	Sum ansvarlig kapital	1 558 017	1 748 295
8 613 102	9 338 613	Risikoveid beregningsgrunnlag	8 613 102	9 459 463
836 257	742 250	Kreditt- motparts, - og forringelsesrisiko	836 257	843 200
13 483		Operasjonell risiko	13 483	
	- 337 863	CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)		- 630 325
		Frادrag i beregningsgrunnlaget		
9 462 841	9 743 000	Beregningsgrunnlag	9 462 841	9 672 338

Morbank			Konsern*	
31.12.2014	31.12.2013	(Hele tusen kroner)	31.12.2014	31.12.2013
15,62 %	13,56 %	Ren kjernekapitaldekning	15,62 %	13,12 %
16,46 %	17,07 %	Kjernekapitalprosent	16,46 %	16,66 %
16,46 %	19,80 %	Kapitaldekningsprosent	16,46 %	18,08 %

5.7 Kapitalkrav

Beløp i hele tusen kroner	31.12.2014		31.12.2013		31.12.2012	
	kr	%	kr	%	kr	%
Engasjementskategorier						
Stater og sentralbanker						
Lokale og regionale myndigheter	1.859	0%	956	0%	474	0%
Offentlige foretak		0%		0%		0%
Institusjoner	32.644	4%	60.570	8%	46.461	6%
Foretak	165.277	22%	177.289	23%	167.840	22%
Massemarked	52.044	7%	49.660	7%	66.739	9%
Pantesikriet eiendom	408.170	54%	417.204	55%	394.840	52%
Forfalte engasjement	11.995	2%	15.018	2%	15.856	2%
Obligasjoner med fortrinnsrett	4.441	1%	5.775	1%	4.414	1%
Andeler i verdipapirfond		0%	728	0%	1.800	0%
Øvrige engasjementer	12.618	2%	29.558	4%	31.030	4%
Kapitalkrav kreditt- motpart- og forringelsesrisiko	689.048	91%	756.758	100%	729.454	96%
CVA-tillegg(motpartsrisiko derivater)	1.079	0%	-	0%	-	0%
Kapitalkrav operasjonell risiko	66.901	9%	67.456	9%	57.753	8%
Fradrag i kapitalkrav		0%	-50.426	-7%	-48.106	-6%
Totalt kapitalkrav	757.027	100%	773.788	102%	739.101	98%
Rammer knyttet til kapitaldekning						
Pilar 1- minstekrav til kapitaldekning	757.027	8%	773.788	8%	739.101	8%
Ren kjernekapital	1.477.922	15,6%	1.269.007	13,1%	1.153.316	12,5%
Kjernekapital	1.558.016	16,5%	1.611.208	16,7%	1.343.316	14,5%
Intern nedre grense for ren kjernekapital	1.182.855	13,5%	923.876	12,5%	923.876	10%
Intern nedre grense for kjernekapital	1.324.797	15,0%	1.108.651	14,0%	1.108.651	12%

Utvikling kapitaldekning, kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning for konsernet (2012 og 2013)/morbank (2014)

5.8 Soliditetsmål

Sparebank 1 Østfold Akershus overordnede strategiske mål settes ut fra at de skal underbygge en moderat til lav risikoprofil. Dette innebærer et prinsipp om at soliditet er overordnet alle andre økonomiske mål, herunder krav til lønnsomhet og egenkapitalavkastning.

Konsernets soliditet uttrykkes gjennom den regulatoriske kapitaldekningen og gjennom en intern målsetning basert på en samlet vurdering av underliggende risiko (ICAAP-prosessen). Ved fastsettelse av kapitalnivået skal det tas hensyn til:

- Konsernets strategiske målbilde
- Makrosituasjonen
- Myndighetskrav i forhold til kapitaldekning
- Funding- og egenkapitalmarkedets krav til kapitalnivå
- Risikotoleranse

Det fastsatte kapitalnivået skal sikre at SpareBank 1 Østfold Akershus har en tilstrekkelig kapital til å oppfylle offentlig pålagte myndighetskrav i forhold til kapitaldekning, og interne mål til kapital i forhold til underliggende risiko i virksomheten (ICAAP)

SpareBank 1 Østfold Akershus er definert som en ikke systemkritisk bank og benytter standardmetoden i sin kapitaldekningsberegning. Det innebærer at konsernet må tilpasse seg følgende regulatoriske minimumsnivå på kapitaldekning gitt at motsyklisk buffer blir 2,5 %

- Ren kjernekapitaldekning: 12,5 %
- Kjernekapitaldekning: 14,0 %
- Kapitaldekning: 16,0 %

Finanstilsynet har valgt å skille mellom banker som er systemkritiske og banker som ikke er systemkritiske i fastsettelsen av minstekrav til regulatorisk kapital. Kapitalkravene for systemkritiske banker er satt høyere enn for ikke systemkritiske banker. De systemkritiske bankene er alle IRB-godkjente banker og benytter internmodeller i sine regulatoriske kapitaldekningsberegninger hvilket for de fleste innebærer et lavere beregningsgrunnlag enn for standardbankene. Dette selv om det såkalte IRB-gulvet videreføres.

SpareBank 1 Østfold Akershus har valgt å følge Finanstilsynets definisjon ved fastsettelse av egne krav til kapitaldekning for en ikke systemkritisk bank, men vil følge med på markedsutviklingen i forhold til hvilken ren kjernekapitaldekning som vil kreves.

Med bakgrunn i dette har styret vedtatt at konsernet ved utgangen av 2016 skal ha følgende nedre grenser:

- Ren kjernekapitaldekning på 13,5 %
- Kjernekapitaldekning på 15,0 %
- Kapitaldekning på 17,0 %.

Målet på ren kjernekapital ble endret i styremøte av 20. mai 2015 til 14,0 % i forbindelse med at banken annonserte en rettet emisjon.

5.9 Beregningsmetode for kapitaldekning

SpareBank 1 Østfold Akershus benytter standardmetoden ved beregning av minimumskravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko. Metoden baserer seg i stor grad på gitte standarder i vurderingen av kredittrisiko. For markedsrisiko og operasjonell risiko benytter banken henholdsvis standardmetoden og basismetoden for beregning av minimumskravet til ansvarlig kapital.

5.10 Leverage ratio (LR) – uvektet kjernekapitalandel

CRD IV introduserer uvektet kjernekapitalandel som ny soliditetsindikator og supplement til de risikovektede minstekravene. Finansieringsvirksomhetsloven åpner for at det kan fastsettes bestemmelser om at ren kjernekapital eller kjernekapitalen i finansinstitusjoner minst skal utgjøre en bestemt prosent av verdien av foretakets eiendeler og ikke balanseførte forpliktelser, beregnet uten risikovekting (uvektet kjernekapitalandel). Den uvektede kjernekapitalandelen har til hensikt å fungere som sikkerhet mot for lavt beregningsgrunnlag i kapitaldekningsberegningene, og sørge for at bankene holder et minimum av kapital, selv ved vridning av porteføljen mot lavrisikosegmenter.

I forbindelse med implementering av CRD IV rapporteres bankens LR løpende til Finanstilsynet, første gang per 30.09.2014. Ved utgangen av 2014 ble uvektet kjernekapitalandel beregnet til:

LR – Uvektet kjernekapitalandel (kapital som kvalifiserer som kjernekapital)	6,30 %
LR – Uvektet kjernekapitalandel (inkludert kjernekapital omfattet av overgangsreglene)	8,54 %

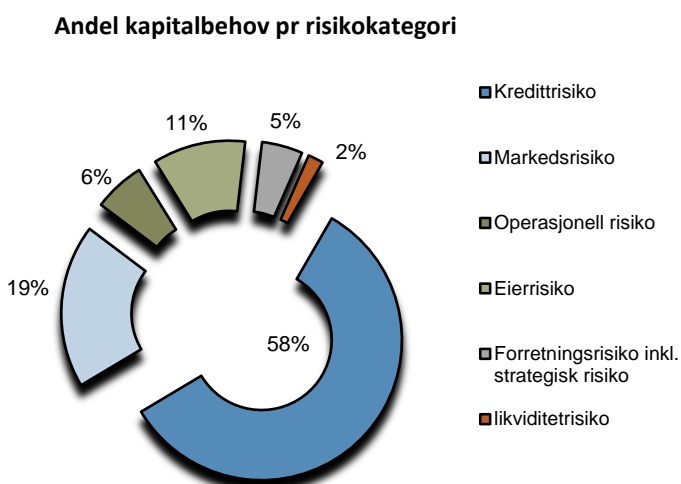
6. ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2)

6.1 Beregning av kapitalbehov

Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle mulige tap, har konsernet fastsatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap i løpet av de neste 12 måneder.

Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av risikojustert kapital, men disse er for enkelte risikogrupper komplettert med mer kvalitative vurderinger og beregninger.

Diagrammet nedenfor viser fordeling av risikojustert kapital per 31.12.14

Figuren viser at den største risikokategorien er kredittrisiko som står for 58 % av det totale risikobildet. I kredittrisiko inngår foruten ordinær kredittrisiko også konsentrasjonsrisiko, konjunkturbuffer og kapitalbehov knyttet til ett års vekst. Foruten kredittrisiko er markedsrisiko 19 %, forretningsrisiko/strategisk risiko 6 % og eierrisiko knyttet til bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS, Bank 1 Oslo AS, BN Bank AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Verdipapirservice AS 11 %.

6.2 Sammenligning av regulatorisk og økonomisk kapitalbehov.

Det er en målsetning å sikre at konsernet har tilstrekkelig kapital til å oppfylle myndighetskrav i forhold til kapitaldekningsreglene med god margin, samt ivareta vernet av konsernets egenkapitalbevisiere og långivere.

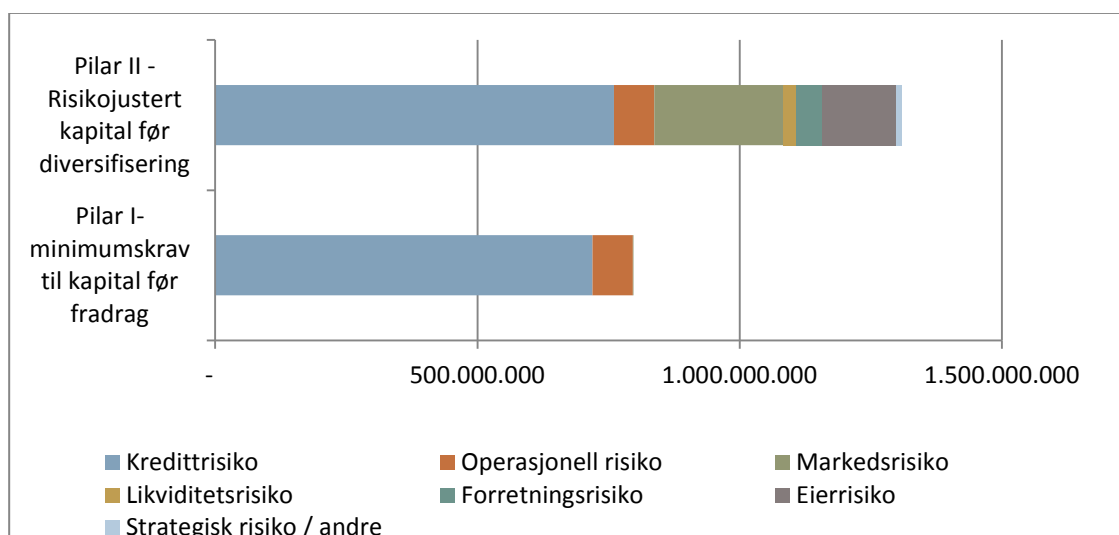
De ulike kapitalbehovsberegningene viser følgende:

- Beregnet økonomiske kapital (risikovektet kapital) etter Basel II – Pilar II regelverket gir et kapitalbehov før diversifisering på 1.308 millioner kroner.
- Økonomisk kapital etter diverserende effekter viser et kapitalbehov på 1.190 millioner kroner, med tillegg for internt krav for minstepuffer på 10 % er kapitalbehovet beregnet til 1.309 millioner kroner

Pr. 31.12.2014 utgjorde netto ansvarlig kapital for SpareBank 1 Østfold Akershus morbank/konsern etter Basel II – Pilar I 1.558 millioner kroner som tilsvarer en kapitaldekning på 16,5 %.

Faktisk ansvarlig kapital ved Pilar II (før fradrag for eierinteresser) utgjorde 2.143 millioner kroner pr 31.12.14. SpareBank 1 Østfold Akershus bufferkapital, definert som konsernets ansvarlige kapital (før fradrag for eierinteresser) fratrukket kapitalbehov etter diversifisering (1.190 mill kr) er således vurdert til ca 944 millioner kroner.

Figuren nedenfor viser en sammenligning av kapitalbehovsberegningen gjennomført ved utgangen av 2014 for Pilar I og II for SpareBank 1 Østfold Akershus

Internt beregnet kapitalbehov etter diversifisering ligger betydelig over regulatorisk minstekrav til ansvarlig kapital eksklusiv buffere.

Hovedforskjellene mellom kapitalkrav etter Pilar I og Pilar II er beskrevet nedenfor.

Kreditrisiko:

Under Pilar 1 beregnes kreditrisiko etter standardmetoden, mens den beregnes etter interne modeller under Pilar 2. Interne modeller er basert på PD-modell (misligholdssannsynlighet) for den enkelte motpart. Modell benyttet til beregning av pilar 2 er en mer risikosensitiv tilnæringsmetode enn standardmetoden. Dette medfører økt behov for økonomisk kapital ved økt kreditrisiko (høyere PD nivå) og lavere kapitalbehov hvis kredittrisikoen reduseres.

Konsentrasjonsrisiko: Ved beregning av økonomisk kapital tas hensyn til konsentrasjonsrisiko relatert til bransje, størrelse på engasjement og geografi. Dette er elementer som det ikke tas hensyn til direkte i standardmetoden.

Markedsrisiko og Likviditetsrisiko

Kapitalbehov knyttet til markedsrisiko avsettes i Pilar II med basis i internt vedtatt rammer. For likviditetsrisiko avsettes det økonomisk kapital i forhold til merkostnad på refinansiering banken erfaringsmessig må kunne påregne i en krisesituasjon.

Eierrisiko:

Det beregnes økonomisk kapital (Pilar II) for eierrisikoen konsernet har via direkte og indirekte eierposisjoner inn i de ulike allianseselskapene. I forbindelse med beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital i Pilar I gjøres det et fratrukk for eierinteresser i andre finansinstitusjoner i kapitalen. Eierrisikoen gjenspeiles dermed ikke direkte i minimumskravet til ansvarlig kapital, men i form av et fradrag i beregnet ren kjerne-, kjerne- og tilleggs kapital.

Andre risikoer:

Operasjonell risiko beregnes etter samme metode for Pilar I og Pilar II. For øvrige risikoer beregnes kapitalbehov kun under Pilar II, da disse risikoene ikke inngår i beregning av minimumskravet i Pilar I.